

СХВАЛЕНО
педагогічною радою
протокол № 14 від 29.08.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ від 29.08.2025 № 171-о/д

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №29
Черкаської міської ради Черкаської області
для початкової школи (1-4 класи)

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	3
2. Загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.....	4
3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.....	7
4. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.	10
5. Форми організації освітнього процесу.....	10
6. Форми оцінювання здобувачів початкової освіти.....	12
7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти...	16
Додаток 1. Навчальний план для I циклу (1-2 класи).....	17
Додаток 2. Навчальний план для II циклу (3-4 класи).....	18
Додаток 3. Свідоцтва досягнень для учнів 1-4 класів	19

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня програма для початкової освіти (I рівень) Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 29 Черкаської міської ради Черкаської області розроблена на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), наказу МОН України № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти», на основі Типових освітніх програм, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України:

- для I циклу початкової освіти (1-2 класи) - від 12 серпня 2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р.Б.Шияна,
- для II циклу початкової освіти (3-4 класи) - від 12 серпня 2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3 – 4-х класів закладів загальної середньої освіти», за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна.

Початкова освіта - перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Відповідно до Державного стандарту освітня програма передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрований основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;

цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;

радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;

розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;

міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;

забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;

утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);

плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт).

Мовою освітнього процесу навчання і виховання є державна мова - українська мова.

2. ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОГО НАВАНТАЖЕННЯ ТРИВАЛІСТЬ І ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ, ПРЕДМЕТІВ, ДИСЦИПЛІН

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1–4-х класів школи складає 3500 годин/навчальний рік: для 1-х класів – 805 годин/навчальний рік, для 2-х класів – 875 годин/навчальний рік, для 3-х класів – 910 годин/навчальний рік, для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах. Навчальний план для I та II циклу навчання у початковій школі наведений у додатках 1 та 2.

Навчальний план ґрунтується на Типовій освітній програмі для 1-2 класів та Типовій освітній програмі для 3-4 класів, розроблених під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022р. №743.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів, передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності та варіативну складову.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Перелік освітніх галузей для 1 - 4 класів:

1. Мовно-літературна (українська мова (МОВ); іншомовна освіта (англійська мова) (ІНО))
2. Математична (МАО)
3. Природнича (ПРО)
4. Технологічна (ТЕО)
5. Інформатична (ІФО)
6. Соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)
7. Громадянська та історична (ГІО)
8. Мистецька (МІО)
9. Фізкультурна (ФІО)

Мовно-літературна освітня галузь в 1-4 класах реалізується навчальним предметом «Українська мова», «Іноземна мова» (англійська мова) та інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Вивчення української мови в 1-4 класі передбачає часовий розподіл програмового матеріалу між предметом «Українська мова» та інтегрованим курсом «Я досліджую світ» (мовно-літературна галузь).

Математична освітня галузь спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей, реалізується в 1-4 класах через навчальний предмет «Математика» та інтегрованому курсі «Я досліджую світ».

Природнича освітня галузь має на меті формування компетентностей у галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі; **технологічна** - формування компетентностей у галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій; **інформативна** - формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв'язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві; **соціальна і здоров'язбережувальна** - формування соціальної компетентності, активної громадської позиції підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здоров'я та безпечної поведінки, збереження власного здоров'я та здоров'я інших). **Громадянська та історична освітні галузі** - формування громадських та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадської позиції, набуття досвіду життя у соціумі з урахуванням демократичних принципів, реалізується в 1-4 класах через навчальний предмет «Я досліджую світ»; **інформативна** освітня галузь в 2-4 класах реалізується через предмет «Інформатика».

Мистецька освітня галузь - формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та свідомої мистецької спадщини, реалізується в 1-4 класах через навчальні предмети «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво».

Фізкультурна освітня галузь - формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, реалізується в 1-4 класах через навчальний предмет «Фізична культура».

Варіативна складова навчального плану спрямована на індивідуальні або групові заняття з учнями з метою реалізації особистісно-орієнтованого навчання та педагогіки партнерства.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2025 року № 808): іноземної мови (англійської) та інформатики.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, 2-4 класах – 40 хвилин. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Інклюзивне навчання учнів, згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюється відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їхніх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Адаптація програми передбачає зміни в методиках навчання, ресурсах, матеріалах та вимогах до учнів з метою забезпечення відповідності навчальних можливостей до різних особистісних потреб і обмежень учнів. Адаптація може бути тимчасовою або постійною, залежно від потреб учня/учениці.

Модифікація програми передбачає більш глибокі зміни в змісті та організації навчальної програми з метою забезпечення рівних можливостей навчання для учнів з різними особливими освітніми потребами. Модифікація може включати зміни в плануванні, матеріалах, методиках навчання, оцінюванні та інших аспектах освітнього процесу.

Для учнів з особливими освітніми потребами проводяться додаткові психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуги (занять) відповідно до рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводяться фахівцями з числа педагогічних працівників закладу освіти, педагогічними працівниками, вчителями-дефектологами (вчителем-логопедом, сурдопедагогом, тифлопедагогом, олігофренопедагогом), які введені до штату закладів освіти відповідно до типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти або додатково залученими фахівцями, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори.

Корекційно-розвиткові послуги проводяться з дитиною виключно у позаурочний час і не можуть замінювати собою інші уроки, які передбачені розкладом. Винятком є ситуація, коли дитина звільнена від вивчення навчального предмета (наприклад, фізичної культури) та має адаптований розклад.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів. Тривалість індивідуальних психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить від 20 до 25 хвилин, а групових — від 35 до 40 хвилин.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі наскрізні вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями: мовно-літературна (українська мова та література; іншомовна освіта), математична, природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична, мистецька, фізкультурна.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

У Державному стандарті для кожної освітньої галузі визначено мету та загальні результати навчання здобувачів освіти в цілому. За ними впорядковано обов'язкові результати навчання здобувачів освіти, які є основою для їх подальшого навчання на наступних рівнях загальної середньої освіти.

Обов'язкові результати навчання наведені у Державному стандарті у додатках 1-11.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання протягом життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;

виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі наведені у Типовій освітній програмі для 1-2 класів, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. та Типовій освітній програмі для 3-4 класів, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022р. №743.

Відповідно до Типової освітньої програми розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого та другого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

4. ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧАТИ ЗДОБУТТЯ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчання за освітньою програмою другого - основного циклу початкової освіти, можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня

початкової освіти, досягли результатів навчання, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

5. ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Відповідно до чинного законодавства, рішень засновників закладу освіти, педагогічної ради закладу, заяв батьків освітній процес у Черкаській загальноосвітній школі I-III ступенів №29 Черкаської міської ради Черкаської області, може бути організовано: за інституційною (очною) формою; з використання технологій дистанційного навчання або їх поєднанням (за змішаним режимом); індивідуальною формою (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

Організація освітнього процесу залежить від безпекової ситуації під час воєнного стану. Структура і тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти в межах часу, передбаченого освітньою програмою, відповідно до обсягу навчального навантаження, встановленого навчальним планом, та з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року залежно від безпекової ситуації. Зміни форми навчання для здобувачів освіти, які тимчасово перебувають за кордоном або є внутрішньо переміщеними особами, протягом навчального року або семестру можуть відбуватися за заявою батьків відповідно до чинного законодавства.

Освітній процес в очній формі запроваджується в приміщеннях або закладу освіти тільки в межах розрахункової місткості споруд цивільного захисту, що можуть бути використані для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Якщо потужності споруд цивільного захисту є недостатніми для укриття всіх учасників освітнього процесу, то освітній процес може бути організовано шляхом розподілу навчального часу в межах годин (змін) упродовж дня, годин (змін) і днів упродовж тижня, годин (змін), днів та тижнів упродовж місяця або семестру тощо.

Освітній процес у початковій школі здійснюється в очній формі, враховуючи необхідність соціалізації дітей.

При організації освітнього процесу в очній формі або змішаному режимі слід забезпечити безумовне переривання освітнього процесу, що здійснюється в будівлі, приміщенні закладу освіти, у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення. Учасники освітнього процесу повинні організовано прослідувати до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування тривоги, за можливості продовжуючи освітній процес в укритті, а після відбою тривоги – повернутися до приміщення закладу освіти, організувавши освітній процес із урахуванням необхідного корегування.

Відповідно до «Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженого наказом МОН від 12 січня 2016 року №8 у школі може організовуватись навчання **за індивідуальною формою** навчання незалежно від місця проживання особи відповідно до чинного законодавства. Зарахування до закладу освіти на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться зазвичай до початку навчального року. Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти може відбуватися протягом навчального року, але не пізніше ніж за 3 місяці до проведення річного оцінювання результатів навчання здобувачів чи державної підсумкової атестації. Таке обмеження не застосовується для переведення на педагогічний патронаж.

Для осіб, які здобували чи здобувають освіту за кордоном, а також для осіб, які проживали на тимчасово окупованій території України або в населених пунктах, території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації зарахування (переведення) на екстернат здійснюється протягом усього календарного року.

Зарахування осіб до закладу освіти для здобуття освіти за індивідуальною формою може здійснюватися незалежно від наявності вільних місць у класі.

Зарахування (переведення) на індивідуальну форму здобуття освіти здійснюється на навчальний рік.

Організація освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 року № 957 «Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти», у школі можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти особи з особливими освітніми потребами. Для учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах, на підставі письмового звернення їхніх батьків утворюються інклюзивні класи.

Потреба учня з особливими освітніми потребами в індивідуальній програмі розвитку, індивідуальному навчальному плані визначається згідно з висновком інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини з урахуванням Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків.

Відповідно до індивідуальних особливостей освітньої діяльності для кожного учня з особливими освітніми потребами, який навчається в інклюзивному класі, у порядку, визначеному законодавством, складаються індивідуальна програма розвитку та індивідуальний навчальний план (за потреби). Індивідуальна програма розвитку визначає перелік необхідних дитині психолого-педагогічних, корекційно-розвиткових послуг, що надаються індивідуально та/або в груповій формі. Особистісно орієнтоване спрямування освітнього процесу для учня з особливими освітніми потребами забезпечує асистент вчителя. В освітньому процесі соціальні потреби учнів з особливими освітніми потребами забезпечуються асистентом учня - соціальним робітником, одним із батьків учня або уповноваженою ними особою.

Асистент учня допускається до участі в освітньому процесі для виконання його функцій виключно за умови проходження спеціальної підготовки, що підтверджується відповідним документом. Рішення про допуск асистента учня до участі в освітньому процесі приймає директор школи на основі укладення відповідного договору між закладом освіти та асистентом учня за згодою батьків.

За письмовими зверненнями батьків учнів директор закладу загальної середньої освіти приймає рішення про утворення групи (груп) подовженого дня, у тому числі інклюзивної, фінансування якої (яких) здійснюється за кошти засновника та за інші кошти, не заборонені законодавством.

Основними формами організації навчального процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, за умови використання інтерактивних форм і методів навчання – дослідницьких, інформаційних, мистецьких проєктів, сюжетно-рольових ігор, інсценізацій, моделювання, ситуаційних вправ, екскурсій, дитячого волонтерства тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

6. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Оцінювання здобувачів освіти початкової школи здійснюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» - стаття 17, постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти», Типової освітньої програми (1-2 класи), розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. та Типовій освітній програмі (3-4 класи), розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022р. №743.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти вимірювання результатів навчання здобувачів освіти в початковій школі відбувається шляхом:

- **формульовального оцінювання**, яке допомагає відстежувати особистісний розвиток здобувачів освіти і хід опановування ними навчального досвіду як основи компетентності, вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію особистості;
- **підсумкового** (тематичного та завершального) оцінювання, під час якого навчальні досягнення здобувачів освіти співвідносяться з очікуваними результатами навчання, визначеними Типовою освітньою програмою.

Формульовальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;

- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формульованого і підсумкового) є очікувані результати навчання окреслені у Типовій освітній програмі, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до обов'язкових результатів навчання Державного стандарту початкової освіти.

Очікувані результати навчання слід використовувати для:

- встановлення цілей уроку, окремих видів діяльності учнів, вправ тощо;
- постійного спостереження за навчальним поступом учня/ учениці з боку вчителів, батьків і самих учнів;
- поточного, зокрема й формульованого, оцінювання;
- підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

На основі очікуваних результатів навчання вчитель/ учителька може формулювати індивідуальні результати навчання учня/ учениці відповідно до опанування ним / нею конкретного вміння таким чином відстежуючи поступ учня за конкретний проміжок. При цьому особливості учня / учениці можуть впливати на темп навчання, внаслідок чого діти можуть досягати вказаних результатів раніше або пізніше від завершення зазначеного циклу чи рівня.

Спостереження за навчальним поступом учнів та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у школі і триває постійно. Невід'ємною частиною цього процесу є формування здатності учнів самостійно оцінювати свій поступ.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів початкової освіти використовуються для

- організації постійного спостереження за навчальним поступом;
- обговорення навчального поступу з батьками або особами, що їх замінюють;
- формульованого (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Формульоване оцінювання передбачає відстеження особистісного розвитку учнів та хід набуття ними навчального досвіду й компетентностей.

Формульоване оцінювання є інтерактивним оцінюванням прогресу учнів, що дає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес.

Формульоване оцінювання оцінює процес навчання учнів, а не результат.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формульованого оцінювання наведено у методичних рекомендаціях щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813)

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання необхідно зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмі, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання.

Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета/інтегрованого курсу записувати номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу - записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

У кожній колонці фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - ✓; ще формується - нічого не записувати).

У частині класного журналу «Зведений облік навчальних досягнень учнів» записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Оцінювання досягнень учнів необхідно спрямовувати на формування позитивної їх самооцінки. За сприятливих умов навчання й виховання в дітей починає формуватися адекватна самооцінка, яка стосується їхніх особистісних якостей, досягнень і можливостей. Створюючи такі умови, слід ураховувати індивідуальні особливості кожного учня.

Важливо не протиставляти дітей одне одному. Стимулюючим має бути порівняння роботи (відповіді, дії тощо) з тим, як працювала дитина раніше. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учнів. Про складнощі в навчанні необхідно говорити з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини.

Водночас доцільно вчити дітей взаємооцінюванню, при цьому формувати вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, давати поради щодо його покращення. Це активізує навчальну роботу, сприяє розвитку критичного мислення, формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття значимості кожного в колективі.

Для учнів з особливими освітніми потребами стратегії оцінювання мають бути:

- адаптовані — у такому разі зміни не стосуються очікуваних результатів освітньої діяльності;
- модифіковані — слід змінити кількість, сутність і зміст очікуваних освітніх результатів;

- індивідуалізовані — для учнів, які не працюють на рівні освітнього стандарту й модифікованих програм.

В умовах інклюзивного навчання здійснюють первинне оцінювання (виявити наявні знання, уміння і навички), аби отримати інформацію про цілі навчання на початку вивчення програмової теми, розділу тощо. Це оцінювання іноді ототожнюють з поточним. Утім істотна відмінність у тому, що навчальні досягнення учнів не мають кількісного вираження у цифрах чи балах. Первинне оцінювання дає вчителю уявлення про освітню ситуацію учня й допомагає спланувати подальші педагогічні кроки.

Під час підсумкового оцінювання учителі визначають, чи відповідають отримані результати навчання учнів вимогам стандарту чи результатам, передбаченим ІПР. Для цього вони проводять різні контрольні-перевірочні роботи.

Оцінювання результатів навчання дітей з особливими освітніми потребами відбувається за критеріями, визначеними в освітній програмі. Також критерії оцінювання дитини з ООП встановлюються в індивідуальній програмі розвитку.

Досягнення дитини слід переглядати щонайменше тричі на рік — у вересні, коли формується ІПР, а потім після першого та другого семестрів.

Оцінювання об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах виражається вербальною оцінкою, у 3-4 класах – вербальною оцінкою або впроваджують рівневе оцінювання рішенням педагогічної ради.

У **свідоцтві досягнень учня** вчитель надає розгорнуту характеристику результатів навчання учня/учениці, здобутих протягом навчального року. Для здобувачів початкової освіти розроблені два примірники свідоцтв досягнень, окремо для кожного циклу навчання. Обидва примірники свідоцтв досягнень містять такі частини: «Характеристика навчальної діяльності», «Характеристика результатів навчання з окремих освітніх галузей», «Рекомендації вчителя», «Побажання батьків».

Педагогічна рада затверджує свідоцтва досягнень для учнів 1-4 класів (документ створено відповідно до наказу МОН України № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»).

7. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

З метою поліпшення якості освітньої діяльності якості освітньої діяльності адміністрація школи проводить моніторинг освітнього середовища, навчальних досягнень учнів 2-4 класів, системи роботи вчителя, моніторинг виконання індивідуальних програм розвитку дітей з ООП.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом початкової освіти. Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Контроль виконання педагогічними працівниками та учнями (учнем) освітньої програми (індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану), згідно з частиною четвертою статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту», здійснює керівник закладу освіти.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**для 1-2 класу**

(І цикл – адаптаційно-ігровий цикл початкової середньої освіти)

*Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №29**Черкаської міської ради Черкаської області*

Освітні галузі	Навчальні предмети	1 клас		2 клас	
Інваріантна складова					
Мовно-літературна	Українська мова	5		5	
Іншомовна освіта	Іноземна мова (англ. мова)	2		3	
Математична	Математика	3		3	
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	7	2	8
Математична		1		1	
Природнича технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна громадянська та історична		4		4	
		Інформатика (у курсі «Я досліджую світ»)			
Мистецька	Образотворче мистецтво	1		1	
	Музичне мистецтво	1		1	
Фізкультурна	Фізична культура	3		3	
Разом (без фізкультури)		19		21	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять: - індивідуальні консультації		1		1	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		20		22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23		25	

Примітка: навчальний план розроблений відповідно до наказу МОН України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів», за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**для 3-4 класів**

(II цикл – основний цикл початкової середньої освіти)
 Черкаської загальноосвітньої школи I-III ступенів №29
 Черкаської міської ради Черкаської області

Освітні галузі	Навчальні предмети	3 клас		4 клас	
Інваріантна складова					
Мовно-літературна	Українська мова	5		5	
Іншомовна освіта	Іноземна мова (англійська мова)	3		3	
Математична	Математика	4		4	
Мовно-літературна	Я досліджую світ	2	8	2	8
Математична		1		1	
Природнича технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна громадянська та історична		4		4	
		Інформатика (у курсі «Я досліджую світ»)		1	
Мистецька	Образотворче мистецтво	1		1	
	Музичне мистецтво	1		1	
Фізкультурна	Фізична культура	3		3	
Разом (без фізкультури)		22		22	
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять: - <i>індивідуальні консультації</i>		1		1	
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23		23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26		26	

Примітка: навчальний план розроблений відповідно до наказу МОН України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів», за Типовою освітньою програмою, розробленою під керівництвом Р.Б. Шияна